

ZPRÁVODAJ NEWSLETTER

4

המוזיאון
היהודי
בפראג

ŽIDOVSKÉ
MUZEUM
V PRAZE

2010

THE JEWISH
MUSEUM
IN PRAGUE

KONFERENCE ZMIZELÍ SOUSEDÉ PO DESETI LETECH

V loňském roce uplynulo deset let od slavnostního vyhlášení projektu *Zmizelí sousedé*. Židovské muzeum v Praze ve spolupráci s občanským sdružením Zapomenutí při této příležitosti uspořádalo 1. a 2. listopadu v prostorách New York University v Praze studentskou konferenci *Zmizelí sousedé po deseti letech*. Během dvoudenního setkání představily vybrané bývalé i současné badatelské týmy výsledky svých prací v podobě panelů, videodokumentů a audiovizuálních webových prezentací.

Literárně-dokumentační projekt Židovského muzea v Praze *Zmizelí sousedé* byl vyhlášen v roce 1999 pod záštitou Kanceláře prezidenta republiky Václava Havla Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Vybízí žáky a studenty, aby pátrali po osudech židovských obyvatel, kteří zmizeli z jejich sousedství v období druhé světové války. Do projektu se do dnešního dne zapojily desítky škol u nás i v zahraničí. V listopadu 2008 ho ocenila Evropská komise v Bruselu cenou *Zlatá hvězda aktivního evropského občanství* v rámci programu *Evropa pro občany*.

THE NEIGHBOURS WHO DISAPPEARED CONFERENCE – TEN YEARS ON

Last year saw the tenth anniversary of the launch of the *Neighbours who Disappeared* project. To mark this occasion, the Jewish Museum in Prague, in association with the civic association The Forgotten Ones, held a student conference at the New York University in Prague on 1 and 2 November. During this two-day conference, entitled *Neighbours who Disappeared – Ten Years On*, selected former and current research teams shared the results of their work in the form of panels, video documentaries and audiovisual web presentations.

The Jewish Museum's literary documentary project *Neighbours who Disappeared* was launched in 1999 by the Czech Ministry of Education under the auspices of the Office of the President of the Czech Republic, Václav Havel. It encourages school pupils and students to trace the fate of Jews who disappeared from their neighbourhoods during the Second World War. Dozens of schools in the Czech Republic and abroad have been involved in the project so far. In November 2008 it received the *Golden Star for Active*

Kulturní atašé Spojených států amerických v České republice David Gainer při zahájení konference *Zmizelí sousedé po deseti letech* v prostorách New York University v Praze.
David Gainer, Cultural Attaché of the US Embassy in the Czech Republic, at the launch of the conference *Neighbours who Disappeared – Ten Years On* at the New York University in Prague.

Na několik otázek jsme se zeptali Miroslavy Ludvíkové ze Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea, které projekt koordinuje.

Projekt *Zmizelí sousedé* je úspěšný u nás i v zahraničí. Kolik skupin se do něj již zapojilo? V jakých zemích mimo Českou republiku?

Během těchto deseti let životní příběhy zmizelých sousedů mapovalo téměř dvě stě českých škol a více než tisíc žáků. Celkem vzniklo sto výstavních panelů, z nichž třicet putuje jako výstava nejen po České republice, ale i po světě. Čtyři školy zpracovaly příběhy do formy sborníku a pětadvacet škol vytvořilo na základě svého pátrání webové stránky. Ze zahraničí se různou formou do projektu zapojily školy z Velké Británie, Itálie, Kanady, Německa a Slovenska.

Jak probíhá vlastní badání jednotlivých týmů?

Na začátku pátrání po zmizelých sousedech musí vždy stát odhodlaný a oddaný učitel. Bez něj by to nešlo. Když se někdo takový najde, je vyhráno. Badatelský tým si musí vytyčit oblast pátrání – zda budou pátrat po židovské komunitě ve škole, městě či zda se budou zabývat jen určitými osobami. A pak je již čekají hodiny strávené v archivech, nad dokumenty, knihami či při rozhovorech s pamětníky. Badání se dá přirovnat k práci detektivů. Někdy jde hladce, ale dříve nebo později se objeví „slepá ulička“ a pátrání se zastaví kvůli nedostatku materiálů nebo musí nabrat jiný směr. My jako koordinátoři se snažíme nalézat cestu z těchto „slepých uliček“ a badatele směřovat do „úrodnějších oblastí“. Všechno pátrání však dělají právě žáci.

Je možné projekt po deseti letech nějak zhodnotit?

Hodnotí se vždy na konci – a já doufám, že zatím projekt nekončí, protože ještě je tolik oblastí, které zůstaly neprobádány, a stále ještě žijí pamětníci, kteří jsou pro projekt nezbytní. Takovým mezizhodnocením však může být těch téměř dvě stě zpracovaných zmizelých příběhů, které byly díky projektu – a hlavně díky zapojeným badatelům – objeveny.

SEMINÁŘ JAN NERUDA A ŽIDÉ. TEXTY A KONTEXTY

Ve dnech 11. a 12. října uspořádalo Židovské muzeum v Praze spolu s Ústavem pro českou literaturu Akademie věd jednodenní seminář *Jan Neruda a Židé. Texty a kontexty*, jehož cílem bylo poprvé komplexněji prodiskutovat vztah jednoho z nejvýznamnějších českých spisovatelů 19. století k Židům. Jan Neruda (1834–1891) upoutává dodnes pozornost čtenářů kombinací otevřenosti a nacionalismu, poetického citu a formální inovace, humoru i sarkasmu. Zároveň je ale znám i jako

European Citizenship prize from the European Commission as part of the *Europe for Citizens* programme.

The project co-ordinator Miroslava Ludvíková from the Jewish Museum's Education and Culture Centre responds to a few questions below.

The *Neighbours who Disappeared* project is a success here and abroad. How many groups have been involved so far and in what other countries besides the Czech Republic?

Almost 200 Czech schools and more than a thousand pupils have traced the life stories of vanished neighbours over the course of ten years. A hundred display panels have been produced and 30 of these have been shown across the world. Four schools have prepared volumes of collected papers and 25 schools have put together websites on the basis of their research. Schools in the UK, Italy, Canada, Germany and Slovakia have been involved in various ways.

How does the actual research of the individual teams proceed?

There always has to be a determined and devoted teacher when beginning the research into the fate of vanished neighbours. It wouldn't work out otherwise. If such a teacher is available, then success is guaranteed. Each research team has to specify its area of research, i.e. whether to trace the fate of Jews from a school or town, or to focus on particular individuals. This is followed by hours spent in archives, studying documents and books or interviews with eye-witnesses. This research is similar to detective work. Sometimes it goes smoothly but sooner or later you reach a dead end and the research comes to a standstill due to a lack of materials, or it has to take another direction. As co-ordinators, we try to find a way out of these dead ends and to direct the researchers into 'more fruitful areas'. All the research, however, is done by the pupils themselves.

Can the project be somehow appraised, ten years on?

Appraisals are always made at the end – but I hope that this project is not yet coming to an end, for so many unexplored areas have yet to be explored and eye-witnesses, who are vital to this project, are still alive. For the time being, however, one may appraise the fact that almost 200 life stories have been discovered thanks to this project and, especially, thanks to the researchers involved.

SEMINAR JAN NERUDA AND THE JEWS. TEXTS AND CONTEXTS

On 11 and 12 October, the Jewish Museum in Prague and the Institute for Czech Literature at the Czech Academy of Sciences held a one-day seminar, entitled *Jan Neruda and the Jews. Texts and Contexts*. Its aim was to provide the first comprehensive discussion about the relation of one of the most important nineteenth century Czech writers towards the Jews. To this day, Jan Neruda (1834–1891) attracts readers with a combination of openness and nationalism, poetic sentiment and formal innovation, humour and irony. He is also known as the author of the pamphlet *Pro strach židovský* ["The Jewish Danger"], which may be regarded as the first extensive anti-Semitic tract. Organized by Michal Frankl from the Jewish Museum in Prague and Jindřich Toman from the University of Michigan, this seminar for

Ze semináře *Jan Neruda a Židé* ve Vzdělávacím a kulturním centru. From the seminar *Jan Neruda and the Jews* at the Education and Culture Centre.

autor pamfletu *Pro strach židovský*, který lze pravděpodobně označit za první obsáhlý český antisemitický traktát. Pracovní setkání, které zorganizoval Michal Frankl z Židovského muzea a Jindřich Toman z University of Michigan, poprvé konfrontovalo pohledy literárních vědců a historiků, zabývajících se židovskými dějiny a antisemitismem, i dalších odborníků. Jedním z hlavních výsledků semináře je poznání, že Nerudovy protizidovské texty sahají daleko za rejstřík v té době běžných protizidovských předpokladů a klišé a že souvisejí jak s Nerudovým ideovým vývojem, tak s krizí české liberální politiky té doby.

KONCERT SVĚTLO POROZUMĚNÍ VE ŠPANĚLSKÉ SYNAGOZE

Pražská konzervativní kongregace Bejt Praha, Židovské muzeum v Praze, Římskokatolická farnost u kostela sv. Ducha a Federace židovských obcí v České republice 12. října již popáté uspořádaly netradiční koncert *Světlo porozumění*. Jediněčně i symbolické sousedství Španělské synagogy a kostela sv. Ducha na Starém Městě přivedlo organizátory k myšlence připravit právě v těchto dvou liturgických prostorech koncert, v jehož rámci účinkující přecházejí z jednoho svatostánku do druhého, aby tak vyjádřili blízký vztah obou náboženství. V rámci *Světla porozumění* letos vystoupil Dan Bárta, Varhan Orchestrovíč Bauer, sbor Mikrochir, Hadar Noiberg, Karel Růžička, Josef Fečo a Aries.

DOKUMENT HOWARDA REICHA V AMERICKÉM CENTRU

Dne 14. října se v Americkém centru konala česká premiéra dokumentárního filmu *Prisoner of Her Past* (V zajetí vlastní minulosti), který natočil Howard Reich, jazzový kritik předního amerického listu Chicago Tribune. Projekci uspořádalo Židovské muzeum, Velvyslanectví Spojených států amerických a Kartemquin Films s podporou Evropského institutu odkazu šoa a Rafael institutu. Reichův film vypráví příběh jeho matky Sonji, která po léta vede zdánlivě obyčejný život, znenadání však začne propadat děsům vlastní minulosti. Snímek dokumentuje Howardovo pátrání po hrůzách matčina zamlčeného života v době nacistické persekuce a jeho cestu k pochopení dosud málo probádaného tématu opožděných důsledků traumatu prožitého v dětství. Po projekci dokumentu následovala panelová diskuse za účasti Howarda Reicha, odborníka na problematiku posttraumatické stresové poruchy z pražského Rafael

the first time confronted the views of literary specialists and historians dealing with Jewish issues and anti-Semitism, as well as other experts. One of the main results of the seminar is the realization that Neruda's anti-Semitic texts extend far beyond the roster of common anti-Jewish prejudices and stereotypes of the time and that they are connected both with Neruda's ideological development and with the then crisis of Czech Liberal politics.

LIGHT OF UNDERSTANDING CONCERT AT THE SPANISH SYNAGOGUE

The remarkable *Light of Understanding* concert was held for the fifth time on 12 October by the Prague-based Conservative Jewish congregation Bejt Praha, the Jewish Museum in Prague, the Roman Catholic Parish at the Church of the Holy Spirit and the Federation of Jewish Communities in the Czech Republic. It is the unique and symbolic proximity of the Spanish Synagogue and the Church of the Holy Spirit in the Old Town that gave the organizers the idea of holding a concert in these two places of worship, during which the performers move from one holy site to the other as a way of expressing the close relationship between the two religions. Among those taking part in this year's concert were Dan Bárta, Varhan Orchestrovíč Bauer, Mikrochir, Hadar Noiberg, Karel Růžička, Josef Fečo and Aries.

Z koncertu *Světlo porozumění* ve Španělské synagoze. From the *Light of Understanding* concert at the Spanish Synagogue.

HOWARD REICH DOCUMENTARY AT THE AMERICAN CENTER

On 14 October, the American Centre in Prague hosted the Czech premier of the documentary film *Prisoner of Her Past*, directed by Chicago Tribune jazz critic Howard Reich. The screening was organized by the Jewish Museum, the Embassy of the United States in Prague and Kartemquin Films with the support of the European Shoah Legacy Institute and the Rafael Institute.

Panelová diskuse k dokumentu Howarda Reicha *Prisoner of Her Past* v Americkém centru. (Zleva) Michaela Sidenberg, Hana Papežová, Helena Klímová, Dana Janotová, Howard Reich a Lukáš Příbyl. Discussion about Howard Reich's film *Prisoner of Her Past* at the American Centre. (from left) Michaela Sidenberg, Hana Papežová, Helena Klímová, Dana Janotová, Howard Reich and Lukáš Příbyl.

Through the story of Sonia Reich, the film shows how a woman who leads a seemingly normal life suddenly can succumb to the terrors of the past. *Prisoner of Her Past* traces Howard's investigation of the Nazi horrors suffered by his mother, which she never discussed, and his journey to understand her little-known condition – late-onset Post Traumatic Stress Disorder. The screening was followed by a discussion with Howard Reich, specialists from the Prague-based Rafael Institute dealing with Post Traumatic Stress Disorder (Hana Papežová, Dana Janotová and Helena Klímová) and Lukáš Příbyl, the Director of the European Shoah Legacy Institute. The discussion was moderated by Michaela Sidenberg, a curator at the Jewish Museum in Prague.

institutu Hany Papežové, Dany Janotové a Heleny Klímové a Lukáše Příbyla, ředitele Evropského institutu odkazu šoa. Diskusi moderovala Michaela Sidenberg, kurátorka Židovského muzea v Praze.

PREMIÉRA V RÁMCI FILMOVÉHO CYKLU CINEGOGA

Ve Španělské synagoze se ve středu 20. října konala unikátní projekce němého filmu Alexandra Granovského z roku 1925 *Židovské štěstí*, doprovozená skvělou novou hudbou pianisty a hudebního skladatele Miloše Orsona Štědroňe. Kinoskoncert se snímkem na motivy povídek Šaloma Alejchema v nevšedním prostoru nejkrásnější a nejhudebnější pražské synagogy byl součástí cyklu CINEGOGA, v jehož rámci Židovské muzeum představuje málo známá filmová díla židovské kinematografie.

VÝSTAVA ŽIDÉ NA ŽATECKU

Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci, Nadační spolek Žatec v Německu, Židovská obec Teplice a Heimatkreis Saaz uspořádaly v listopadu výstavu *Židé na Žatecku*, kterou podpořilo i Židovské muzeum. Dne 4. listopadu se zde navíc uskutečnil pamětní akt pro žateckou židovskou komunitu s benefičním představením dětské opery *Brundibár* v podání Dismanova rozhlasového dětského souboru Praha.

ŽIDOVSKÉ MUZEUM V PRAZE POMÁHÁ ZPŘÍSTUPNIT ARCHIVY HOLOCAUSTU

V Bruselu byl dne 16. listopadu zahájen nový projekt *Evropská infrastruktura pro výzkum o holocaustu* (EHRI), jehož cílem je zlepšit přístupnost archivních dokumentů o holocaustu. V rámci projektu, který koordinuje Nizozemský institut pro dokumentaci války (NIOD) a na němž se podílí na dvacet evropských archivů včetně izraelského Jad vašem, bude vytvořen rozsáhlý internetový portál zpřístupňující data o archivních sbírkách. Rovněž bude zpracována nová metodologie popisu archiválií a sdílení dat. Čtyřletý projekt financuje Evropská unie jako součást sedmého rámcového programu pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace. Slavnostní zahájení projektu za účasti evropské komisařky pro výzkum, inovaci a vědu Máire Geoghegan-Quinn, izraelského ministra školství Gideona Saara a dalších významných osobností moderoval Michal Frankl, vedoucí oddělení pro dějiny šoa pražského Židovského muzea. To v rámci EHRI povede podprojekt *Mezi-institucionální výzkumné průvodce* (Trans-institutional research guides), jehož cílem je za pomoci nových technologií propojovat archivní dokumenty k jednomu tématu rozptýlenému do více archivů v různých zemích. Jeden ze dvou průvodců tak bude věnován

PREMIERE IN THE CINEGOGUE FILM SERIES

On 20 October, the Spanish Synagogue hosted a unique screening of Alexander Granovsky's 1925 silent film *Jewish Luck* (based on the stories of Sholem Aleichem) with a great new film score written and performed by pianist Miloš Orson Štědroň. Held in the most beautiful and musical of Prague synagogues, this cinema concert was part of the CINEGOGUE series in which the Jewish Museum presents little known works of Jewish cinematographers in unusual contexts.

Miloš Orson Štědroň při doprovodu snímku *Židovské štěstí* ve Španělské synagoze.

Miloš Orson Štědroň performing the music for the film *Jewish Luck* at the Spanish Synagogue.

THE JEWS OF SAAZ EXHIBITION

In November, the Regional Museum of K. A. Polánek in Saaz, the Saaz in Germany Foundation, the Jewish Community of Teplice and Heimatkreis Saaz held the exhibition *The Jews of Saaz*, which also received support from the Jewish Museum. On 4 November, a memorial ceremony for the Saaz Jewish community was also held here with a benefit concert featuring a performance of the children's opera *Brundibar* by the Prague Disman Radio Children's Choir.

THE JEWISH MUSEUM HELPING TO MAKE AVAILABLE HOLOCAUST ARCHIVES

The European Holocaust Research Infrastructure (EHRI) was launched in Brussels on 16 November. This new four-year project aims to improve the accessibility of archive documents relating to the Holocaust. It is co-ordinated by the Dutch Institute for War, Holocaust and Genocide Studies (NIOD) and involves the contribution of 20 European archives in Europe and Israel, including Yad Vashem. An extensive online portal with access to information about archive collections will be put together as part of the project. A new methodology for describing archive materials and sharing data will also be devised. The project is funded by the European Union as part of the Seventh Framework Programme for research, technological development and demonstration. The launch of the project was attended by the European Commissioner for Research, Innovation and Science Máire Geoghegan-Quinn, the Israeli Minister of Education Gideon Saar, among other prominent personages, and was presented by head of the Jewish Museum's Shoah History Department Michal Frankl. As part of the EHRI, the latter department is to run the sub-project *Trans-institutional Research Guides* which, with the aid of new

Ze zahájení projektu EHRI v Bruselu. (Zleva) Michal Frankl, Sheila Anderson, ředitelka Centra pro e-výzkum na londýnské King's College, a koordinátorka EHRI Conny Kristel z nizozemského Institutu pro dokumentaci války.

From the launch of the EHRI project in Brussels. (from left) Michal Frankl, Sheila Anderson (Director of the Centre for e-Research at King's College London), and Conny Kristel (EHRI co-ordinator from the Dutch Institute for War Documentation).

tereziánskému ghettu, o němž se hlavní archivní fondy nacházejí v Památníku Tereziá, Židovském muzeu v Praze, v Jad vašem a Beit Tereziá v Izraeli.

DOKUMENT SÍLA LIDSKOSTI V CLAM-GALLASOVÉ PALÁCI

Kulturní Spolek Praha–Čáchy/Aachen ve spolupráci s Židovským muzeem a British Council 25. listopadu připravil v pražském Clam-Gallasově paláci vzpomínkový večer o Nicholasovi Wintonovi. Dokumentární film *Síla lidskosti* režiséra Mateje Mináče připomněl výjimečný příběh Nicholase Wintona, který v době druhé světové války zachránil 669 židovských dětí z nacisty okupovaného Československa před jistou smrtí v koncentračních táborech.

ORCHESTR BERG VE ŠPANĚLSKÉ SYNAGOZE

V pondělí 6. prosince ve Španělské synagoze uvedl Orchestr BERG komorní verzi slavného oratoria *Král David* skladatele Arthura Honeggera. Na tomto výjimečném představení s orchestrem BERG spolupracovala celá řada umělců – režisérský tandem SKUTR, komorní sbor Martinů Voices, sólisté Jitka Burgetová a Tomáš Kořínek, náročné hlavní role vypravěče se zhostil Vladimír Javorský, exceloval také český kontratenorista a hráč na cimbál Jan Mikušek. Představení zahájil několik slovy vrchní zemský a pražský rabin Karol Efraim Sidon, který současně zapálil šest chanukových světel. Partnerem koncertu bylo Židovské muzeum, podpořil ho Magistrát hl. m. Prahy, Ministerstvo kultury ČR, Hudební nadace OSA a Český hudební fond.

NOVINKY ZE VZDĚLÁVACÍHO A KULTURNÍHO CENTRA

Projekt Krokus

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea letos poprvé spoluorganizovalo projekt *Krokus*, který již několik let pořádá irská organizace Holocaust Education Trust Ireland (Irský fond vzdělávání o holocaustu). Každoročně se do něj zapojují desítky škol po celém světě. V rámci projektu od organizátorů obdrží cibulky žlutých krokusů, které na podzim zasadí jako připomínku jednoho a půl milionu židovských dětí a tisíců dalších dětí, zavražděných během šoa. Žlutá barva připomíná žlutou Davidovu hvězdu, již byli Židé nuceni během nacistické vlády nosit. Krokusy v ideálních podmínkách

Děti při sázení cibulek krokusů.
Children planting crocus bulbs.

technology, aims to connect archive documents relating to a single topic that are currently scattered across several archives in various countries. One of the two resulting guides will be focused on the Tereziá ghetto, the main archive collections relating to which are housed in the Tereziá Memorial, the Jewish Museum in Prague, Yad Vashem and Beit Tereziá in Israel.

THE POWER OF GOOD DOCUMENTARY AT THE CLAM-GALLAS PALACE

On 25 November, the Praha–Čáchy/Aachen organization, in association with the Jewish Museum and the British Council, held an event at Prague Clam-Gallas Palace to commemorate Nicholas Winton. The documentary film *The Power of Good*, directed by Matej Mináč, celebrates the remarkable life of Nicholas Winton, who saved 669 Jewish children in Nazi-occupied Czechoslovakia from certain death in concentration camps.

BERG ORCHESTRA AT THE SPANISH SYNAGOGUE

On 6 December, the Spanish Synagogue hosted a presentation of Berg Orchestra's chamber version of Arthur Honegger's oratorio *King David*.

Vrchní zemský a pražský rabin Karol Efraim Sidon při zapalování chanukových svíci.
The Chief Rabbi of the Czech Republic and Prague, Karol Ephraim Sidon lighting the Hanukkah candles.

A number of artists collaborated on this unique show – the directorial duo SKUTR, Martinů Voices, soloists Jitka Burgetová and Tomáš Kořínek, Vladimír Javorský in the demanding role of narrator, the Czech counter-tenor and the cimbalom player Jan Mikušek, who all excelled. The Chief Rabbi of the Czech Republic and Prague, Karol Ephraim Sidon, said a few words before the concert and lit six Hanukkah candles. The concert was supported by Prague City Hall, the Czech Ministry of Culture, the OSA Music Foundation and the Czech Music Foundation. The concert partner was the Jewish Museum.

NEWS FROM THE EDUCATION AND CULTURE CENTRE

Crocus Project

The Jewish Museum's Education and Culture Centre co-organized the Crocus Project for the first time this year. This has been organized for several years by the Holocaust Education Trust of Ireland. Dozens of schools around the world take part in this project each year, being provided with yellow crocus bulbs which they plant in the autumn as a reminder of the million and a half Jewish children and thousands of other children who were murdered during the Shoah. The colour yellow recalls the colour of the Star of David that Jews were compelled to wear under Nazi rule. In ideal conditions, crocuses come into bloom in late January or early February, around the time of International Holocaust Memorial Day (27 January).

vykvetou koncem ledna či počátkem února, tedy v době Mezinárodního dne památky obětí holocaustu, který se připomíná 27. ledna.

Projekce filmu Hanin kufřík

Ve čtvrtek 9. prosince se v pražském Vzdělávacím a kulturním centru uskutečnila projekce filmového zpracování světoznámé dětské knihy *Hanin kufřík* spisovatelky Karen Levine. Film zachycuje pátrání po Haně Brady, majitelce kufříku, který ředitelce tokijského Holocaust centra Fumiko Ishioa zapůjčilo muzeum v Osvětimi. Fumiko se dostává do Terezína, Židovského muzea v Praze a později do Kanady, kde se setkává s jediným přeživším z Haniny rodiny, s Jiřím Bradym. Díky němu se dozvídá o smutném osudu jeho sestry Hany a jejich rodičů. Film, jehož promítání ve Vzdělávacím a kulturním centru se zúčastnil také Jiří Brady se svou dcerou Larou, se natáčel na mnoha místech České republiky a je unikátní použitím filmovými technologiemi.

Jiří Brady s dcerou Larou ve Vzdělávacím a kulturním centru.
George Brady and his daughter Lara at the Education and Culture Centre.

XV. ročník Mezinárodního veletrhu vzdělávání DIDACTA 2010 v Brně

Brněnská pobočka Vzdělávacího a kulturního centra se letos v říjnu již podruhé představila na Mezinárodním veletrhu vzdělávání DIDACTA 2010. Se svou činností seznámila návštěvníky veletrhu nejen při promítání prezentace, ale také díky široké nabídce vzdělávacích a kulturních aktivit pro školy i pro nejširší veřejnost. Velký zájem byl především ze strany pedagogů, kteří na školách vyučují dějepis a materiály Vzdělávacího a kulturního centra používají jako vítaný doplněk a zpestření při výuce.

Dopis Alexandrovi

Dne 25. listopadu Vzdělávací a kulturní centrum v Brně uspořádalo setkání s Renatou Laxovou, autorkou vzpomínkové knihy *Dopis Alexandrovi*. Publikace poprvé vyšla anglicky v roce 2001, letos autorkou upravenou a rozšířenou českou verzí vydalo nakladatelství Barrister & Principal. Renata Laxová v knize vypráví svému vnukovi napínavý příběh od chvil svého šťastného dětství v Brně, jež skončilo nacistickou okupací a cestou posledním Wintonovým vlakem do Anglie, přes zkušenosti po návratu domů, zážitky při komunistickém převratu v únoru 1948 a v době sovětské nadvlády, přes zklamání po Pražském jaru v roce 1968 až k emigraci do Anglie a Spojených států. Průvodního slova se v Brně ujal bratranec autorky Martin Mandl, knihu též bylo možné na místě zakoupit.

NOVÉ PŘÍRUSTKY

Pomozte při pátrání po dvou neznámých dívkách na portrétech

Sbírka vizuálního umění Židovského muzea byla v roce 2010 obohacena kromě jiných zajímavých přírůstků též o dva dětské portréty. Jedná se o protějšky s podobiznami dvou sester ve věku čtyři až šesti a šesti až osmi let, signované figuralistou a portrétistkou Ludvíkem Schneiderkou (1903, Valašské Meziříčí – 1980, Praha). Podle data na jedné z podobizen vznikly obě malby v roce 1931. Portréty Židovské muzeum získalo jako dar od Jana Prášila a Michaely Prášilové z Olomouce-Slavonína. Podle vyjádření dárců byly oba obrazy v rodině pana Prášila již od války, a to patrně v úschově od deportovaných původních majitelů, zřejmě rodičů obou dívek. Po válce se bohužel o portréty nikdo nepřihlásil a jméno rodiny, která je

Screening of the film *Hana's Suitcase*

On 9 December, the film version of Karen Levine's children's book *Hana's Suitcase* was shown at the Prague Education and Culture Centre. This film follows Fumiko Ishioa, the director of the Tokyo Holocaust Education Resource Center, on her quest to find out about Hana Brady, a girl whose suitcase was loaned to Ms Ishioa by the Auschwitz Museum. Fumiko travels to Terezín, to the Jewish Museum in Prague and later to Canada, where she meets George Brady, the only member of Hana's family to survive. It is from George that she finds out about the tragic fate of his sister Hana and their parents. The film screening at the Education and Culture Centre was attended by George Brady and his daughter Lara. Shot in many places across the Czech Republic, it is remarkable for its use of film technology.

15th International Education Trade Fair DIDACTA 2010 in Brno

In October, the Brno office of the Education and Culture Centre showcased its work for the second time at the International Education Trade Fair DIDACTA 2010. Visitors to the trade fair were familiarized with its work not only through a screened presentation, but also through its broad range of educational and cultural activities for schools and the general public. The main interest came from high school history teachers who used the centre's materials as a useful resource and as a way of adding variety to their lessons.

Z XV. ročníku Mezinárodního veletrhu vzdělávání DIDACTA 2010 v Brně.
15th International Education Trade Fair DIDACTA 2010 in Brno.

Letter to Alexander

On 25 November, the Brno office of the Education and Culture Centre organized a meeting with Renata Laxová, the author of the memoir *Letter to Alexander*. It was first published in English in 2001. Adapted and expanded by the author, the Czech version was published this year by Barrister & Principal. In this book, Renata Laxová tells her grandson the exciting story of her life – her happy childhood in Brno, which was ended by the Nazi occupation, departure on Winton's last *Kindertransport* to England, return home, her experiences during the Communist putsch in February 1948, life under Soviet rule, disillusion after the Prague Spring in 1968 and emigration to England

u Prášilů uschovala, bylo během let zapomenuto. Tím je identifikace obou děvčátek, jež bohužel zřejmě neunikla stejně jako mnoho dalších židovských mužů, žen a dětí krutému válečnému osudu, značně ztížena. Každému, kdo by mohl poskytnout jakékoli informace, které by napomohly identifikaci dívek, budeme velice vděční.

Ludvík Schneiderka, *Portrétní protějšky dvou neznámých sester*, 1931, olej na plátně, 40,5 x 35 cm. Inv. č. 179.632 a 179.633.

Ludvík Schneiderka, *Portraits of Two Unknown Sisters*, 1931, oil on canvas, 40.5 x 35 cm. Inv. No. 179.632 and 179.633.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY

Říjen

Irský básník Seamus Heaney, nositel Nobelovy ceny za literaturu v roce 1995.

Sir Martin Sorrell, šéf světové sítě reklamních a komunikačních firem.

Seamus Heaney u tumby rabího Löwa.
Seamus Heaney at Rabbi Loew's tomb.

Listopad

Předseda Světové sionistické organizace Avraham Duvdevani

Prosinec

Pražský arcibiskup Dominik Duka

Martin Mandl a Renata Laxová v Brně.
Martin Mandl and Renata Laxová in Brno.

and the United States. The meeting was moderated by the author's cousin Martin Mandl and the book was available for purchase at the venue.

NEW ACQUISITIONS

Help identify two unknown girls in portraits

In addition to other interesting acquisitions, the Jewish Museum's Collection of Visual Art was enriched by two paintings in 2010 – portraits of two sisters aged between four and six and between six and eight, signed by the figurative artist and portraitist Ludvík Schneiderka (b. 1903, Valašské Meziříčí – d. 1980, Prague). Judging by the date on one of the portraits, both paintings were made in 1931. They were kindly given to the Jewish Museum by Jan Prášil and Michaela Prášilová from Olomouc-Slavonín. According to the donors, the paintings were kept by Mr. Prášil's family from the time of the war in safe-keeping for the original owners who had been deported, probably the parents of the two girls. Unfortunately, the portraits were not reclaimed after the war and the name of the family that left them with the Prášil family was later forgotten, which makes it harder to identify the girls, who probably shared the same cruel fate of many other Jews during the war. We will be very grateful to anyone who provides any information that helps us identify the girls.

PROMINENT VISITS

October

Irish poet Seamus Heaney, Winner of the 1995 Nobel Prize for Literature,

Sir Martin Sorrell, head of an international network of advertising and communication companies.

November

Avraham Duvdevani, Chairman of the World Zionist Organization.

December

Archbishop of Prague, Dominik Duka.

Pražský arcibiskup Dominik Duka doprovázen ředitelem muzea Leo Pavlát a vrchním zemským a pražským rabínem Karolem Efraimem Sidonem při prohlídce Pinkasovy synagogy.
Archbishop of Prague Dominik Duka, accompanied by museum director Leo Pavlát and the Chief Rabbi of the Czech Republic and Prague Karol Ephraim Sidon on a tour of Pinkas Synagogue.

Staňte se součástí týmu instituce pečující o jedinečné památky a živou současnost židovské tradice a kultury!

Společnost přátel Židovského muzea v Praze si klade za cíl napomoci uchování a co nejširšímu zpřístupnění vzácných památek pražského Židovského Města. Členství ve Společnosti přátel vám přiblíží bohatství židovské historie, kouzlo židovských tradic i neopakovatelnost židovského umění. Nabídně jedinečná kulturní a společenská setkání, seznámení se zajímavými lidmi, navázání nových kontaktů a přátelství.

Jak se stát členem

Zájemce vyplní přihlášku, která je k dispozici na webových stránkách muzea nebo v Rezervačním centru a zaplatí odpovídající příspěvek v ekonomickém oddělení nebo bankovním převodem.

Členskou kartu, která je nepřenosná, obdržíte v Rezervačním centru muzea nebo poštou.

Pro více informací, prosíme, kontaktujte office@jewishmuseum.cz, tel. 222 749 211.

Become part of a team of an institution that takes care of the unique monuments and the living legacy of Jewish tradition and culture!

The Society of Friends of the Jewish Museum in Prague aims to help preserve and to provide the broadest possible access to the unique monuments of Prague's Jewish Town. Joining the Society of Friends will familiarize you with the richness of Jewish history, the attraction of Jewish traditions and the uniqueness of Jewish art. Being a member, you will be invited to special cultural and social gatherings and you will get to meet interesting people, establish new contacts and make new friends.

How to become a member

Fill in the application form that is available on-line or at the Museum's Reservation Centre and pay the relevant contribution at the Museum's Finance Department or by bank transfer.

The membership card is non-transferable. It can be picked up at the Reservation Centre or delivered by post.

For more information, please contact office@jewishmuseum.cz, tel. +420 222 749 211.

Vydává Židovské muzeum v Praze (založeno v roce 1906), U Staré školy 1, 3, 110 01 Praha 1, IČO 60459263

www.jewishmuseum.cz

Bankovní účet č. 10426398/6200

Commerzbank, Aktiengesellschaft, Jugoslávská 1, 120 21 Praha 2

Pro poskytování darů uvádějte variabilní symbol 1382002

Zpravodaj vychází čtvrtletně, toto číslo vyšlo 15. 1. 2011, MK ČR E16832

Redaktor: Noemi Holeková, Překlad: Stephen Hattersley

Fotografie: D. Cabanová, J. Králová, D. Juráňová, E. Lejčková, M. Ludvíková, V. Paviani (EHRI), Z. Prudilová

Výroba: LABEL spol. s r. o., Kutná Hora

☆☆☆

Published by the Jewish Museum in Prague (founded in 1906), U Staré školy 1, 3, 110 01 Praha 1, IČO 60459263

www.jewishmuseum.cz

Bank account: 1042639, SWIFT CODE: COBACZPXXXX, IBAN: CZ60 6200 0000 0000 1042 6398 (euro)

1042639, SWIFT CODE: COBACZPXXXX, IBAN: CZ22 6200 0001 0700 1042 6398 (for all foreign currencies except the euro)

Commerzbank, Aktiengesellschaft, Jugoslávská 1, 120 21 Praha 2

The variable symbol no. 1382002 should be stated when making a donation.

The Newsletter is quarterly. This issue was published on 15 January 2011, MK ČR E16832

Editor: Noemi Holeková, Translation: Stephen Hattersley

Photos: D. Cabanová, J. Králová, D. Juráňová, E. Lejčková, M. Ludvíková, V. Paviani (EHRI), Z. Prudilová

Typeset and printed by LABEL spol. s r. o., Kutná Hora